

SZOVJETUNIO

Gazdasági helyzet

IPAR

A Szovjetunió ipari termelése mind a háborúelőtti, mind a háborúutáni években, töretlenül felfelé ívelő vonalban fejlődik. 1952-ben 1929-hez viszonyítva csaknem tizenháromszorosára emelkedett.

Ugyanakkor az Egyesült Államok ipara 1951-ben csak kétszer annyit termelt, mint 1929-ben. Anglia ipari termelése ugyanabban az időszakban 60%-kal emelkedett, egyéb nyugateurópai országok ipari termelése pedig még mindig az 1929. évi színvonal körül mozog.

A Szovjetunió és a tőkés országok ipari termelésének növekedése, 1929—1951
(1929 = 100)

Államok	1939	1943	1946	1947	1948	1949	1950	1951
Szovjetunió	552	573	466	571	721	870	1082	1266
Egyesült Államok...	99	217	155	170	175	160	182	200
Anglia	123	(*)	112	121	135	144	157	160
Franciaország.....	80	(*)	63	74	85	92	92	104
Olaszország.....	108	(*)	72	93	97	103	118	134

* Az 1943-as adatot nem közölték.

A Szovjetunióban az ipar háborúutáni átállítása lényegében 1946-ban fejeződött be. Ezután az ipari termelés gyors ütemben kezdett fejlődni és 1952-ben az ipar kb.

2,3-szer annyit termel, mint 1940-ben, 1955-ben pedig az 1940. évi színvonalnak háromszorosára emelkedik.

A Szovjetunió ipari termelésének növekedése
(1940 = 100)

Megnevezés	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
<i>Össztermelés</i>	<i>104</i>	<i>92</i>	<i>77</i>	<i>93</i>	<i>118</i>	<i>141</i>	<i>173</i>	<i>202</i>	<i>223</i>
Ezen belül:									
A) csoport:									
Termelési eszközök	136	112	82	101	130	163	205	239	267
B) csoport:									
Közszükségleti cikkek	54	59	67	82	99	107	123	143	156

Különösen a termelési eszközöket előállító iparágak fejlődnek gyors ütemben. 1952-ben a termelési eszközök összertermelése kb. 2,7-szerese lesz a háborúelőttiinek.

Fontosabb ipari termékek gyártása

Ipari termékek	1952. év	1952. év 1940. év %-ában
Nyersvas millió tonna	25	kb. 170
Acél „ „	35	190
Hengerelt-áru „ „	27	több mint 200
Szén „ „	300	„ „ 180
Ásványolaj „ „	47	„ „ 150
Villamosenergia (milliárd kWó) ...	117	240

A legutolsó három évben — vagyis a től kezdve, hogy az ipar túlhaladta a háborúelőtti termelés színvonalát, — a nyersvastermelés 8 millió tonnával, az acéltermelés 13 millió tonnával, a hengerelt-áru termelés 10 millió tonnával, a széntermelés 74 millió tonnával, az ásványolajtermelés 13 millió tonnával, a villamosenergia-termelés 37 milliárd kilowattórával növekedett. A háború előtt ugyanilyen méretű növekedés eléréséhez a nyersvasnál nyolc, az acélnál kilenc, a hengereltárunknál tizenkét, a széntermelésnél hat, az ásványolajtermelésnél tíz, a villamosenergiaánál kilenc év volt szükséges.

A fogyasztási cikkek gyártó ipar termelése 1952-ben körülbelül 60%-kal lesz több, mint 1940-ben.

Fontosabb fogyasztási cikkek gyártása

Fogyasztási cikkek	1952. év	1952. év 1940. év %-ában
Gyapotszövet (méter)	több mint 5 milliárd	kb. 130
Gyapjűszövet (méter)	190 millió	„ 160
Selyemszövet (méter)	218 „	„ 280
Bőrlábbeli (pár)	250 „	„ 120
Gumilábbeli (pár)	125 „	„ 180
Cukor (tonna)	3,3 „	kb. 150 több mint 170
Állati zsíradék (tonna)	380 ezer	

Az ipar háborúutáni sikeres újjáépítése és fejlesztése eredményeképpen az egy főre eső termelés 1951-ben 1940-hez viszonyítva a következőképpen alakult:

Egy főre eső termelés növekedése 1951-ben

	Index: (1940 = 100)
Villamosenergia	több mint 200
Nyersvas	150
Acél	170
Szén	160
Cement	több mint 200
Gyapotszövet	120
Gyapjűszövet	több mint 160
Papír	170

Az ország keleti területein az ipari termelés 1952-ig 1940-hez viszonyítva háromszorosára emelkedett. 1951-ben ez a terület szolgáltatja a teljes ipari termelés kb. egyharmadát, az acél és hengerelt-áru összertermelésének több mint a felét, a szén- és ásványolaj összertertelésének majdnem a felét, és a villamosenergia-termelésnek több mint 40%-át.

1946—1951. években a népgazdasági be-ruházások körülbelül 500 milliárd rubelt kitevő összegéből több mint 320 milliárd rubelt ruháztak be az iparba. Az ipari termelés álló alapjai 1952-ig 1940-hez viszonyítva 77%-kal emelkedtek.

1940-től 1951-ig a munka termelékenysége az iparban 50%-kal növekedett. Az ipari termelés növekedésének 70%-a ebben az időszakban a munka termelékenységének növekedéséből származott. Ugyanabban az időszakban az építőiparban 36%-kal emelkedett a munka termelékenysége.

MEZŐGAZDASÁG

A mezőgazdasági termelőerők fejlődése szempontjából nagy jelentősége volt a kis kolhozok egyesítésének. Jelenleg 97 000 egyesített kolhoz van, az 1950 január elsejei 254 000 kis kolhoz helyett.

Az összes gazdasági növények vetésterülete 1952-ben 5,3 millió hektárral haladta túl a háborúelőtti színvonalat. 1952-ben a gabonatermelés nyolc milliárd pudot* tett ki. A búzatermés 1940-hez viszonyítva 48%-kal növekedett.

Fontosabb mezőgazdasági növények terméshozama 1951-ben

	Index: (háború előtti színvonal = 100)
Gyapot	147
Cukorrépa	131
Nedvdús takarmányok	125

A földművelés minőségileg megváltozott; gyökeresen különbözik a régi, kistermelékenységű külterjes földműveléstől.

* 1 pud = 16,4 kg.

Vetésterület alakulása 1950-ben

	Index: 1913 = 100
Osszvetésterület — — — — —	140
Gabona vetésterület — — — — —	105
Ipari növények, zöldségfélék, stb. — — — — —	240
Takarmánynövények — — — — —	1100

A növénytermelés árutermékének összértékéből jelenleg több mint 40% az ipari növényekre esik.

A gép- és traktorállomások és szovhozok traktorállományának teljes kapacitása a háborúelőtti színvonalhoz képest 59%-kal, a kombajnállomány pedig 51%-kal növekedett. A gép- és traktorállomások, védőerdősáv-letesítő állomások, talajjavító-állomások és állattenyésztési gépállomások száma jelenleg 8939.

Az állatállomány növekedése
1945 júliusától 1952 júliusáig

Szarvasmarhaállomány — — — — —	13,4 millió db-bal
Juhállomány — — — — —	41,8 „ „
Sertésállomány — — — — —	21,2 „ „
Lóállomány — — — — —	5,6 „ „

A szarvasmarhaállomány 1948-ban, a juhállomány 1950-ben, a sertésállomány 1952-ben érte el a háborúelőtti színvonalat.

A hús, tej, zsiradék, tojás, gyapjú és bőrtermelés egészében már felülmúlta a háborúelőtti színvonalat.

ÁRUFORGALOM, KÖZLEKEDÉS
ÉS HÍRKÖZLÉS

A háborúutáni években az állami és szövetkezeti kereskedelem áruforgalma 2,9-szeresre növekedett, és jóval túlhaladta a háborúelőtti színvonalat.

Az állami, szövetkezeti bolthálózat útján a lakosság rendelkezésére bocsátott áru mennyiség növekedése 1951-ben

	Index: 1940 = 100
Hús és húsrú — — — — —	180
Hal és haltermékek — — — — —	160
Allati zsiradék — — — — —	180
Növényi és egyéb zsiradék — csaknem	200
Cukor — — — — —	170
Szövet — — — — —	180
Lábbeli — — — — —	150

A közlekedés áruforgalmának növekedése
1952-ben

	Index: 1940 = 100
Vasúti közlekedés áruforgalma — — — — —	180
Folyami- és tengeri közlekedés áruforgalma	160
Gépkocsiközlekedés áruforgalma — — — — —	310
Légi közlekedés — — — — —	920

A vagonok napi átlagos rakodása ebben az évben mintegy 40%-kal több, mint 1940-ben.

Jelentősen megnövekedett a postaforgalom. A légiposta vonalainak hossza 2,5-szeresére növekedett. A rádióvevőkészülék hálózat jelenleg majdnem kétszerese az 1940. évinek.

A NÉP JÖLÉTENEK, EGÉSZSÉGÜGYE-
NEK ÉS KULTURÁLIS SZÍNVONALA-
NAK TOVÁBBI EMELKEDESE

A Szovjetunió nemzeti jövedelme 1940-től 1951-ig 83%-kal növekedett. A Szovjetunió dolgozói személyes anyagi és kulturális szükségleteinek kielégítésére a nemzeti jövedelem háromnegyed részét fordítják. A nemzeti jövedelem egynegyed része a szocialista termelés bővítésére és más állami és társadalmi szükségletek fedezésére szolgál.

Szociális juttatások és kedvezmények révén a városi és falusi dolgozók 1940-ben 40,8 milliárd rubelt, 1951-ben 125 milliárd rubelt kaptak.

Az egy munkásra és alkalmazottra eső reáljövedelem 1951-ben mintegy 57%-kal, az egy dolgozó parasztra eső reáljövedelem mintegy 60%-kal volt magasabb, mint 1940-ben.

Az egészségvédelemre fordított állami kiadások — figyelembevéve azokat a kiadásokat is, amelyeket a társadalombiztosításból fordítanak erre a célra — az 1940 évi 11,2 milliárd rubelről 1951-ben 26,4 milliárd rubelre növekedtek. A nép anyagi és kulturális színvonalának emelkedése a halandóság csökkenését is eredményezte. Az elmúlt három év alatt a lakosság számának tiszta növekedése 9 500 000 fő.

A közoktatásra fordított kiadások az 1940. évi 22,5 milliárd rubelről 1951-ben 57,3 milliárd rubelre, vagyis több mint 2,5-szeresére emelkedtek.

Fontosabb szociális és kulturális
mutatószámok

	Index: (1940 = 100)
Kórházi ágyak száma (1951-ben) — — — — —	130
Orvosok száma (1951-ben) — — — — —	180
Összes tanuló száma (1952-ben) — — — — —	116
5–10 osztályos tanulók száma (1951-ben)	125
Technikumi és más szakiskolai tanulók száma (1951-ben) — — — — —	140
Főiskolai hallgatók száma (1951-ben) — — — — —	167
Fő- és középiskolai képzettséggel rendelkező szakemberek száma (1952-ben) — — — — —	220
Könyvek példányszáma (1952-ben) — — — — —	180

A főiskolák csupán 1952-ben 221 000 fiatal szakembert adtak a népgazdaság kü-

lőnböző ágainak, és 375 000 új hallgatót vettek fel a főiskolákra.

1946-tól 1951-ig 47,2 milliárd rubelt fordítottak a tudomány fejlesztésére. 1938-tól 1952. év elejéig 1560-ról 2900-ra emelkedett a tudományos kutatóintézetek, labo-

ratóriumok és más tudományos intézmények száma. A tudományos dolgozók száma ez alatt az idő alatt majdnem kétszeresére emelkedett.

Forrás: G. M. Malenkov: Beszámoló az SzK(b)P Központi Bizottságának XIX. kongresszusa előtt.

AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK

Gazdasági helyzet

IPAR

Az Egyesült Államok kormánya 1950 júliusától 1952 júliusáig ágyúk, repülőgépek, tankok és egyéb hadifelszerelések gyártására 68,9 milliárd dollár összegű hadimegrendelést tett. A hadimegrendelések között fontosság szerint első helyen a repülőgépgyártás, a második helyen a tankgyártás, harmadik helyen az atombombagyártás, negyedik helyen a lőszer-, ágyú- és hajógyártás áll.

Az óriás arányú hadimegrendelések ellenére 1952 I. félévében az ipari termelés volumene 1951 I. félévéhez viszonyítva — hivatalos adatok szerint — 3%-kal csökkent. 1952 júniusában az ipari össztermelési index 8%-kal volt alacsonyabb, mint egy év előtt. Meg kell azonban jegyezni, hogy 1951-ben, amikor az ipari termelés a háború utáni évek csúcsmagasságát érte el, még mindig 7,8%-kal volt alacsonyabb az 1943. évi háborús csúcstermelésnél, és az 1929. évi színvonalnak csak kétszeresére emelkedett.

Ipari termelés volumen-indexe (1943 = 100)

1946	1947	1948	1949	1950	1951
71,4	78,3	80,6	73,7	83,9	92,2

Forrás: G. M. Malenkov: Beszámoló az SzK(b)P XIX. Kongresszusa előtt.

1952-ben a haditermelés felfutását gátolta a szén-, acél- és olajiparban hónapról hónapra erősödő sztrájkmozgalom, amely végül is a nagy, 54 napig tartó acélipari sztrájkban csúcsooott ki. Lovett hadügyminiszter szerint a sztrájk következtében a hadiipari termelés mintegy 25—30%-kal

maradt el az előirányzat mögött, mert a hadiüzemek kénytelenek voltak csökkenteni termelésüket, vagy teljesen leálltak.

A Times megjegyzi: ahhoz, hogy az acélipar újból teljes kapacitással dolgozhassék, legalább 3 hét, az acélfeldolgozóipar üzembehelyezéséhez pedig további négy hét szükséges.

A haditermelés fontos alapanyagainak termelése 1951. első félévéhez viszonyítva a következőképpen alakult:

Ipari termelés 1952 I. félévében¹

	1951 I. félév = 100
Szén — — — — —	91,7
Nyersvas — — — — —	84,9
Acél — — — — —	86,2

Az 1952. I. félévi ásványolajtermelés az 1951. I. félévi termelést csupán csekély mértékben haladta meg. Májusban, az olajipari sztrájk következtében a napi átlagos ásványolajtermelés 1 230 000 barell² 5 200 000 barellre csökkent; ez két év óta a legalacsonyabb termelés.

A fegyverkezési hajszával kapcsolatos ár-emelkedések és az adóterhek állandó növekedése szükségszerűen a polgári fogyasztási cikkek piacának összeszűküléséhez vezetnek.

A fogyasztási cikkek termelésének erős csökkenése már 1951-ben is sokkal inkább az értékesítési nehézségeknek, mint a nyersanyaghiánynak volt a következménye.

A felfevő piac összezsugorodása következtében 1952 folyamán a polgári fogyasztás céljait szolgáló iparágakban a válság még jobban kimélyült.

Hivatalos adatok szerint ez év áprilisában az úgynevezett tartós használatra szolgáló áruk, mint pl. autók, jégszekerények,

¹ Monthly Bulletin of Statistics, 1952. szeptember, adatai alapján számítva.

² 1 barell = 141,5 liter.

rádiók; televíziós vevőkészülékek, bútorkiskereskedelmi eladása 13%-kal volt alacsonyabb, mint a múlt év azonos hónapjában, a nem tartós javak eladása pedig 2%-kal csökkent. 1952 I. félévében 16,9%-kal kevesebb háztartási felszerelést és rádióvevőkészüléket adtak el, mint 1951 I. félévében.

1952 I. félévében a személyautógyártás — az Automobil Manufacturers Association jelentése szerint — 828 900 darabbal volt kevesebb, mint 1951 első félévében. Hasonló, vagy még nagyobb mérvű a termés csökkenése a jégsekrények, mosógépek, rádióvevőkészülékek, televíziós készülékek gyártásánál.

Tartós áruk termelésének alakulása³

Megnevezés	A megelőző év azonos időszakára = 100
Személygépkocsi (1952 I. félév) —	71,2
Jégsekrények (1952 I. negyedév) —	55,6
Mosógépek (1952 I. félév) —	78,0
Rádióvevőkészülék (1952 II. negyedév)	65,3
Televíziós készülék (1952 II. negyedév)	79,0

A textiliparban a fogyasztás csökkenése elsősorban a gyapjúipart sújtotta, majd átterjedt a textilipar többi ágára is. 1952. év elején a gyapjúfogyasztás 27,5%-kal csökkent az előző év elejéhez viszonyítva. A gyapotfogyasztás az 1951. I. negyedévi 618 000 tonnáról 1952. I. negyedévében 526 000 tonnára csökkent.

A textilipar termelésének alakulása

1952 I. félévében⁴

	1951 I. félév = 100
Pamutszövet	84,1
Gyapjúfonal	83,6
Gyapjuszövet	88,5

MEZŐGAZDASÁG

A hivatalos adatok is azt mutatják, hogy a fegyverkezési hajszája az agrárváltság elmélyüléséhez vezet.

Farmerek jövedelme

	Milliárd dollár
1947	17,8
1948	16,5
1949	14,1
1950	13,0

Forrás: Neue Zeit, 1952. 2. sz., 8. old.

Az Egyesült Államok Mezőgazdasági Minisztériuma is beismeri, hogy a farmerek vásárlóereje — az utóbbi három évben tíz év óta a legalacsonyabb.

A farmerek helyzetének rosszabbodását bizonyítja az ún. „Parity Price Ratio”-nak a farmerek számára kedvezőtlen alakulása. Ez az index a farmerek által eladott agrárcikkek és az általuk vásárolt iparcikkek árviszonyát mutatja. Az amerikai statisztikusok ezt az indexet is meghamisítják, ennek ellenére sem tudják eltitkolni, hogy az árólló a háború után a farmerek számára egyre hátrányosabban alakul.⁵

Év	Az agrárcikkek árindexe az iparcikkek árindexének %-ában (1946 = 100)	Az olló nyílása
1948	85	15
1950	75	25

A koreai háború kitörése óta az agrárcikkárak némileg emelkedtek, ugyanakkor azonban az iparcikkek ára magasra szökött. Az élelmiszerek árának emelkedése nem a kisfarmerek számára jelent hasznot, hanem a termelők és fogyasztók közé ékeződött nagy monopóliumoknak. Míg a búza ára bushelenként 112 centtel emelkedett, a termelőnek csak 16 centtel fizettek többet.

A farmerek eladósodása is világosan mutatja a farmerek helyzetének rosszabbodását.

A farmerek jelzálogadóssága⁶

Év	Milliárd dollár	Index
1947	4,8	100
1948	4,9	102
1949	5,1	106
1950	5,4	113
1951	5,8	121
1952 eleje	6,3	131

A jelzálogadósságok mellett a farmerek egyéb adósságai is emelkedtek, mégpedig az 1946. évi 2,9 milliárd dollárról 1950-ben 5,2 milliárd dollárra, majd 1951-ben 6,2 milliárd dollárra. A farmerek részesedése a nemzeti jövedelemben az 1946. évi 9,4%-ról 1951-ben 7,6%-ra csökkent.

³ Survey of Current Business 1952, 1951 augusztus adatai alapján számítva.

⁴ Monthly Bulletin of Statistics 1952. október adatai alapján számítva.

⁵ Neue Zeit 1952. 2. sz., adatai alapján számítva.

⁶ Federal Reserve Bulletin 1952. július adatai alapján számítva.

Meggyorsult a kisfarmerek tönkremenete-lének folyamata. Egyre több farmot árve-reznek el, mert tulajdonosaik egyre növekvő adósságaikat nem tudják kifizetni. Ezeket a farmokat a nagybirtokosok és a mono-póliumok igen olcsó áron vásárolják meg. A Földművelésügyi Minisztérium hivatalos lapja, a „The Agricultural Situation” 1951 novemberében cinikusan azt írta, hogy a leg-több kisfarmer legjobban tenné, ha ott-hagyná a farmját és a városba költözne.

*A kisfarmok számának alakulása
az Egyesült Államokban*

1940	—	—	—	—	—	6.096.799
1945	—	—	—	—	—	5.859.169
1950	—	—	—	—	—	5.379.043

Forrás: Neue Zeit, 1951. 32. sz., 25. old.

A nagy farmok egyre nagyobb területtel rendelkeznek. Így pl. míg 1945-ben az 1000 acre-t meghaladó farmok a megművelt terü-let 40%-át birtokolták, addig 1950-ben ez az arány 50%-ra emelkedett.

ÉLETSZINNVONAL

Az amerikai dolgozók életszínvonalának csökkenését a hivatalos sajtó sem tudja el-titkolni.

A kaliforniai Heller-bizottság számításai szerint egy négytagú munkáscsalád létmi-nimuma 1950 végén 4276 dollár volt.

Az 1950. évi népszámlálás adatai szerint az amerikai családok százalékos megoszlása az évi jövedelem nagysága szerint a követ-kező volt:⁷

Évi jövedelem		Az összes jövedelemmel rendelkező családok %-ában
500 dollártól	1500 dollárig, .	31,2
1500 „	4000 „	42,6
4000 „	5000 „	10,1
5000 „	7000 „	9,9
7000 „	10000 „	3,8
10000 dolláron felül	2,4
Összesen		100,0

⁷ Economic Notes, 1952. január, adatai alapján számítva.

Az 1950. évi összeírás adatai azt bizo-nyítják, hogy az amerikai családok 83,9%-ának évi jövedelme 5000 dollár alatt van, és a családok 73,8%-ának jövedelme még az évi 4000 dollárt sem éri el, tehát az amerikai családok 70—80%-ának jöve-delme még a nyomorúságos létminimu-mot sem fedezi.

A Heller-bizottság 1952-re a létminimu-mot 4500 dollárban állapította meg, ugyan-akkor a Munkaügyi Minisztérium adatai szerint, — amelyek kevézebbnek tün-tetik fel a helyzetet, mint amilyen valójában — 1952 februárban a feldolgozó iparban a munkáscsaládok jövedelme 25%-kal volt alacsonyabb, mint a létminimum.

Az Egyesült Államokban az árak és a szolgáltatások díjai egyre emelkednek. Különösen erős az áremelkedés a koreai háború kezdete óta.

A Munkaügyi Minisztérium hivatalos, feltehetően hamisított indexe szerint egy négytagú család létfenntartási költsége az Egyesült Államok koreai agressziója óta ez év elejéig 14%-kal emelkedett. Az index azonban, amint a Villamossági és Rádió-ipari Munkások Szakszervezetének létfenntartási költségindexe mutatja — amely valamivel közelebb áll a valósághoz — nem 14%-kal, hanem 22%-kal emelkedett.

Az index ilyen nagymértvű emelkedését elsősorban az élelmezési cikkek drágulása okozta; az élelmiszerárak a koreai háború kezdetétől 1952. július 15-ig hivatalosan 15,7%-kal emelkedtek.

1952. június 15-től július 15-ig, tehát egyetlen hónap alatt a tojás ára 23%-kal emelkedett. Ugyanez alatt az idő alatt meg-drágult a gyümölcs és zöldségfélék, to-vábbá a tejtermékek ára is, — amely a nyári hónapokban rendszerint csökkenni szokott.

A fegyverkezés finanszírozása egyre több adót követel, amelyet a tőkésék a dolgozó népre hárítanak.

Adóterhek növekedése

Év	Millió dollár	Növekedés 1937/38-hoz viszonyítva
1937/38	6.037	—
1949/50	39.881	6,6-szeres
1950/51	48.483	8-szoros
1951/52	66.031	10,9-szeres

Forrás: Voproszi Ekonomiki, 1951. 12. sz.

A lakosság egyenes adója az 1937—38-as költségvetési évtől a folyó költségvetési évig — a dollár elértéktelenedésének figyelembevételével — több mint 12-szeresére nőtt.

Amerikai közgazdászok számításai szerint 1952-ben az amerikai munkás csak május 19-én kezdett a maga számára dolgozni; január 1-től május 19-ig keresetét adófizésre fordította.

Az adóztatás magas színvonalát mutatja az, hogy az adók a nemzeti jövedelem egyre nagyobb százalékát teszik ki.

Az adók részaránya az Egyesült Államok nemzeti jövedelmében⁸

Év	%
1929	13
1940	19
1951	36

A bérek és fizetések emelkedését messze túlszárnyalja az adók és az árak emelkedése; az amerikai dolgozók reálbére rohamosan csökken.

Az U. S. News and World Report adatai alapján számítva a koreai háború kezdete óta ez év nyaráig az amerikai dolgozók megélhetése az alábbi módon alakult:⁹

M e g n e v e z é s	Jövedelem megnevezése	Adók emelkedése	Élelmiszer árak emelkedése	Egyéb kiadások növekedése
	s z á z a l é k b a n			
Gyári munkás	16,7	234,0	16,9	11,5
Tisztviselő	14,0	73,6	16,9	11,5
Orvos, mérnök, stb.	8,0	46,1	16,9	11,5

A lakosság elszegényedését bizonyítja, hogy az 1951 első negyedében végzett összeírás szerint az Egyesült Államokban élő családok 40%-ának egyáltalán nincs megtakarított pénze. Élesen mutatja a dolgozók és a tőkésék anyagi helyzete közötti szakadékot az a tény, hogy még a hivatalos összeírás szerint is a megtakarított pénzeszegek kétharmada a lakosság egytized részének tulajdona.

A munkásosztály abszolút elnyomorodásánál azonban „...még nyilvánvalóbb a munkások viszonylagos elnyomorodása, vagyis a munkások részesedésének csökkenése a társadalom jövedelmében“ (Lenin.)¹⁰

A dolgozók nyomorával kiáltó ellentétben áll a monopóliumok csillagászati magasságot elérő profitja, „...a monopóliumok nem akármilyen profitot, hanem maximális profitot követel“.¹¹

A tőkésék nyereségének emelkedését a következő hivatalos adatok szemléltetik.

1938	1944	1948	1951
m i l l i á r d d o l l á r			
3,3	24,3	33,8	44,3

Forrás: Federal Reserve Bulletin, 1952. június.

A monopóliumok nyeresége még a feltehetően kisebbített hivatalos adatok szerint is a háborúelőttinek több, mint tizenháromszorosára nőtt.

Az amerikai részvénytársaságok 1952. I. negyedévi mérlege szerint az olajvállalatok profítja 25%-kal, a bányavállalatoké pedig 27%-kal volt magasabb, mint a múlt év azonos időszakában.

A Kac szovjet közgazdász számításai szerint a munkások és alkalmazottak részesedése az Egyesült Államok nemzeti jövedelmében a következőképpen alakult:

Év	Munkások és alkalmazottak össz-munkabére	Nemzeti jövedelem	Munkások és alkalmazottak részaránya a nemzeti jövedelemben %-ban
	m i l l i ó d o l l á r		
1939	33,452	72,619	46,1
1949	94,931	211,530	44,9
1950	102,903	242,878	42,3
1951*	113,092	269,500	41,9

* Előzetes adat.
Forrás: Voproszi Ekonomiki, 1952. 6. sz.

⁸ New Times, 1952. I. sz.
⁹ US News and World Report 1952. augusztus 22. adatai alapján számítva.
¹⁰ Lenin—Sztálin: A munkáról. 60. old.
¹¹ Sztálin: A szocializmus gazdasági problémái a Szovjetunióban.

MUNKANELKÜLISÉG, SZTRAJK

Az amerikai hivatalos statisztika csökkent adatai szerint a teljes és részleges munkanélküliek száma jelenleg 13 millió.

Rohamosan növekszik a munkanélküliek száma a polgári fogyasztás szükségleteire termelő iparágakban. A textilválság következtében egyre több textilipari munkást bocsátanak el. A Wall Street Journal szerint New Englandben 140 000 textilmunkás közül 62 000 munkanélküli. Clevelandban a Textilipari Munkások Szakszervezetének számításai szerint ez év áprilisában a textiliparban a teljes és részleges munkanélküliek száma 450 000 volt.

Detroitban, az autóiipar központjában a munkanélküliek száma a Neue Zürcher Zeitung közlése szerint július végén közel 155 000-re emelkedett; ez Detroit lakosságának kerekén 11 százaléka.

A Munkügyi Minisztérium hivatalos, erősen szépített adatai szerint a foglalkoztatottak száma a fogyasztási cikkek termelő iparágakban a következőképpen csökkent:¹²

Megnevezés	1951	1952	Csökkenés %-ban
	első négy hónap (havi átlag 1000 fő)		
Élelmiszeripar ...	1480	1446	2,3
Textilipar	1336	1210	9,4
Kőtszövőüzemek	254	229	9,8
Szőnyegszövőipar	62	52	16,1
Ruházati ipar	1206	1151	4,6
Férfiruhagyártás	154	139	9,7
Bútoripar	262	236	10,0
Papíripár	498	481	3,4
Bőripar	51	44	13,7
Cipőipar	256	241	5,8

A dolgozók ellenállása a fokozódó kizsákmányolással szemben, harca az emberi életkörülményekért a sztrájkmozgalmak erősödésében nyilvánul meg.

Az Egyesült Államokban az utóbbi hónapokban két különösen nagyméretű sztrájkmozgalom bontakozott ki: az olajipari és az acélipari munkások sztrájkja. Mindkét sztrájkot az elviselhetetlen kizsákmányolás robbantotta ki. Pl. az acéliparban a munka termelékenysége 1939-hez viszonyítva közel 50 %-kal emelkedett, a realbér azonban már 1949-ben 20 %-kal volt alacsonyabb, mint a háború előtt, azóta pedig még tovább csökkent. A „Steel Labor“ az acélipari szakszervezet lapja szerint a szakszervezeti tagok 60 %-a kevesebbet keres, mint a hivatalosan megállapított létminimum, a legrosszabbul fizetett munkások pedig még a létminimum felét sem keresik meg.

Augusztus 23-án az Egyesült Államok 500 000 bányásza a munka jobb megszervezése, a munkafeltételek megjavítása érdekében 10 napos figyelmeztető sztrájkba lépett.

Hivatalos adatok szerint a sztrájkokban résztvevő munkások, valamint a sztrájkok következtében a termelésből kiesett munkanapok száma a következőképpen alakult:

Időszak	Sztrájkoló munkások száma	Elveszett munkanapok száma
1935/39 évek átlaga	1 130 000	16 900 000
1951 év	2 134 000	22 580 000
1952 első 5 hónap	1 915 000	16 720 000

Forrás: Monthly Labor Review, 1952. március, július.

¹² Monthly Labor Review, 1952. február és július, adatok alapján számítva.